

Curs 1. Ce este cercetarea

1.1. Ce este cercetarea?

o investigație sistematică, controlată, empirică și critică asupra unor ipoteze privind relațiile prezumate între anumite fenomene ;

O activitate pentru descoperirea adevărului.

Se mai definește ca experiență, atitudine, arta investigării științifice, efortul de a dobândi noi cunoștințe; activitatea de a găsi răspunsuri la întrebări.

1.2. De ce se face cercetare:

A obține o diplomă (licență, master, doctor)

A obține o poziție, respectabilitate : ex. promovările în mediul academic sunt condiționate de titlul de doctor ;

A rezolva o problemă: nevoile practicii au nevoie de cercetare

Plăcere intelectuală: a învăța să citești texte și să gândești critic ; a dobândi cunoștințe aprofundate, într-un domeniu; a înțelege anumite mecanisme, legături, societatea

A servi societatea: progresul economic și social noi produse, noi politici

A câștiga un venit: nu doar institutele de cercetare câștigă venituri din cercetare, ci și Universitățile, care în mod firesc au nevoie de venituri suplimentare față de alocațiile, care pot fi obținute prin proiecte de cercetare (Uniunea Europeană, vezi CORDIS, Marie Curie etc.; Banca Mondială, alte instituții regionale, internaționale)

1.3. Tipuri de cercetare

Teoretică (fundamentală): cercetare ‘pură’, pentru dezvoltare teoretică, conceptuală, formularea de idei abstracte, modele explicative. Nu orice cercetare teoretică este și fundamentală, în sensul de a aduce contribuții importante, de a revoluționa un domeniu.

Empirică (opus cercetării teoretice): se bazează pe observarea directă a realității; pornește de la concepte și modele teoretice, verifică teoria dar, prin constatările și concluziile sale, poate contribui la îmbogățirea teoriei.

Cercetarea empirică poate fi:

Cercetare calitativă foarte necesară și importantă în anumite domenii: înțelegerea unui eveniment, pentru a scoate în evidență anumite caracteristici sau comportamente, din perspectiva actorului implicat; Datele calitative se referă la atribute ale unei persoane sau a unui grup de persoane, motivații, aspirații, atitudini, valori, cultură, stil de viață, comportament, care se redau cât de exact posibil; foarte importantă este experiența personală a cercetătorului, puterea lui de pătrundere, de înțelegere, intuiția sa; de aici, specificitatea interpretărilor. Interpretările se pot face treptat, pe măsura ce se culeg informații. Informațiile culese nu se supun regulilor statistice, deși pot fi convertite în expresii cantitative prin codificare și, apoi, supuse unei anumite prelucrări ex. numărare și comparare, pentru a afla frecvența. Deci, nu se bazează pe expresii cantitative, dar implică unele măsurări. Din răspunsuri la interviuri, pe baza unor chestionare specifice, se extrag concepte. Eșantioanele cu care se lucrează sunt selectate conform scopului, indivizii, entitățile selectate trebuie să răspundă anumitor criterii-deci, selecția nu este întâmplătoare. Presupune multă muncă și efort, o atență pregătire – o foaie de parcurs, care conține date, locul, participanți etc.. Cercetătorul nu este complet detașat de obiectul cercetat (ex. în antropologie); Interpretarea este foarte sensibilă și presupune multă creativitate din partea cercetătorului

Cercetare cantitativă

Analiza tematică: se stabilește o anumită temă importantă și actuală ex. impactul ISD asupra ocupării forței de muncă; consecințele migrației asupra comunității locale

Analiza comparativă (este o continuare a analizei tematice, prin care se compară informații/date obținute de la diferite persoane, entități/firme etc.

Analiza conținutului/textului, a răspunsurilor la chestionare cu întrebări deschise conduce la codificarea caracteristicilor (categorii predeterminate sau aparute din text).

Analiza de discurs/conversatie/interviu, pentru a constata frecventa utilizarii unor cuvinte, metafore, forme de exprimare etc. Pot fi utilizate prelucrari computerizate pentru a cataloga, grupa, numara cuvinte, dar interpretarea este a cercetatorului.

Se colecteaza date, care apoi se codifica si se prelucreaza. Foarte importanta este capacitatea cercetatorului de a teoretiza-de a gasi explicatii/factori generali care explica studiul; de a furniza o conceptie teoretica pentru viitoare cercetari. Analiza depinde de complexitatea ipotezelor si a cercetarii.

Interpretarea datelor analizate inseamna: a trage concluzii, a arata care sunt relatiile si procesele care sustin constatările, a cauta intelesuri mai largi ale celor gasite; a formula concepte teoretice, a pregăti eventuala trecere de la cercetarea exploratorie, care este una calitativă, la una experimentală.

Atentie: Interpretările sa nu fie eronate, exagerate sau subapreciate, sa fie impartiale, sa nu fie in afara contextului,

Propune forme de utilizare practica, de schimbări ale unor situatii, recomandari noi politici

Aplicata: orientata spre solutionarea unor probleme din variate domenii/cu aplicabilitate concreta ex. Studiu asupra profitabilitatii unei investitii in zona x

Descriptiva: studiu/survey asupra ceva care exista, pentru a face constatari privind legaturile existente, caracteristici etc. Profilul migrantiului roman din regiunea Nord"-Est

Exploratorie: Ex post facto (cu referire la ceva petrecut; retrospectiv; care afecteaza lucruri petrecute); este foarte potrivita acolo unde abordarea este mai putin categorica/certa, unde nu se poate aplica un experiment, privire orientata spre interior; permite studierea cauzalitatii si compara grupuri; De obicei, este calitativa sau mixta; este mai ieftina, flexibila, cu rezultate mai putin certe/sigure Intra: studii de corelatie/cauzale; studii de grup dupa anumite criterii.Ex. cercetarea cauzelor și a efectelor emigrației, comparativ, în două sate cu rate ridicate ale emigrației-un caz, în județul Alba, alt caz, în județul Neamt.

Cercetare Cantitativa: se desfășoara cu ajutorul culegerii si prelucrării de date prin experimente, anchete, observații etc., și va pune in evidenta anumite rezultate ale prelucrării datelor; este extinsa si costisitoare, deoarece este nevoie de o anumită cantitate, de un anumit volum de date, pentru ca prelucrarea si rezultatele să aibă relevanță. Datele sunt culese din variate surse:

a). primare –cele adunate de către cercetător, apelând la diverse tehnici (experiment, interviu, chestionar, observații etc.);

Startul il reprezinta o ‘tatonare’ de ordin calitativ cu privire la ceea ce urmeaza sa fie masurat, operațiune în care este importanta experiența cercetătorului

Dezvoltă anumite variabile, concepte care pot fi măsurate și apoi regăsite în date colectate prin diferite tehnici.; conceptele abstracte se ‘transformă’ în reprezentări empirice; explicare obiectivă, apelând la date culese sau la statistici publicate în variate surse; f.important: datele să nu fie gresite/eronate si sa fie complete

Elaborarea unui model teoretic care sa permita masurarea unor corelatii, contributia unor factori (variabila dependenta si variabile explicative), desprinderea unui trend (daca datele se intind pe o perioada suficient de lunga), a unor corelatii in cercetari de tip exploratoriu, comparatii între unitati Testarea/verificarea empirica a unor ipoteze enuntate, a unui model teoretic, Exprimarea unei caracteristici in termeni numerici

Chestionarele, în cazul cercetării cantitative, sunt structurate (cu întrebări închise) și se adresează unui esantion/panel (survey), selectat aleatoriu

b). secundare-date statistice publicate de catre diverse organisme, publicate in anuare sau in alte surse, sub forma de statistici ‘oficiale’, care sunt procesate pentru a verifica validitatea ipotezelor

Cele doua metode pot fi comparate astfel (vezi, Grix, 2001:34): Calitativa: analize micro strategie de cercetare inductiva generatoare de teorii isi propune sa interpreteze evenimente cu semnificatie istorica si culturala Cantitativa: abordeaza chestiuni macro o strategie de cercetare deductiva testeaza teoria este predictiva identifica modelul general si legaturile dintre variabile

F. important: Delimitarea acestor două metode nu este foarte rigida, de foarte multe ori fiind nevoie de

ambele metode. Mai mult, o cercetarea calitativa prin interviu poate fi structurata, aplicand interviul unui numar de cazuri selectate dupa un anumit criteriu, si procedand apoi la prelucrare cantitativa. De asemenea, un survey, rezultat dintr-o cercetare cantitativa, poate apela la interviuri pe baza de chestionar cu intrebari deschise, pentru analize in profunzime sub forma de studii de caz, completand astfel cercetarea cantitativa.

1.4. Instrumente la care se apelează

Chestionare cu intrebari deschise. Trebuie sa se cunoasca metodologia elaborarii de chestionare, tipurile de intrebari, stabilirea esantionul pentru aplicarea chestionarului

Discutii cu persoane implicate (factori de decizie, responsabili cu punerea in aplicare etc.) ; interviu in profunzime

Focus group

Completarea unor formulare Rapoarte asupra temei cercetate

1.5. Studiul de caz
Cercetatorul se bazeaza pe teorii, abordari personale, descrierea cazului-situatiei, interpretare, formularea unor constatari; se pune sub semnul intrebarii posibilitatea de generalizare, dat fiind numarul mic de cazuri, cercetare pe scara mica; totusi, exista posibilitati de generalizare

Studiile de caz: necesare atunci cand se doreste o privire holistica asupra unui fenomen, a unei persoane, gospodării, organizații, politici etc. . Presupune o analiza atât extinsă, cât și în profunzime, a unor situații obișnuite, care pot fi găsite frecvent (tipice, similare, omogene), situații heterogene, variate, pentru a caracteriza un ansamblu, sau mai puțin comune/particulare, chiar a unor situații extreme/critice (ex. crahuri bancare: Barings vs Société Générale), sensibile, comparatii cu alte cazuri, pentru a înțelege cauzele unor rezultate/situații excepționale/bune sau rele, din cele constatate; - cazuri de tip ‘bulgare de zăpadă’ -de la câteva cazuri, cercetarea se extinde la noi cazuri, pentru adâncirea cunoașterii .

Chiar dacă aceste studii se referă la nivelul micro (unități, indivizi), constatările pot fi utile si la nivel ‘macro’, mai ales în cazul unor politici al căror impact se exercită și se evaluează la nivel micro (cazul politicilor economice ex. impactul politicii fiscale asupra investitorilor; impactul legii salarizării asupra firmelor, a angajaților etc.)

F. important: selecția cazurilor, a stabili tipologia acestora, în funcție de obiectivul și scopul cercetării, gradul de acoperire din perspectiva relevantei temei urmarite;

Ce cuprinde un studiu de caz ?

Culegere de informatii detaliate asupra cazului

Naratiune cu privire la obiectul studiat

Ideea centrala a cazului, asupra careia se concentreaza studiul

Comparatii cu alte cazuri similare, pentru a gasi ‘best practices’

1.6. Condiții pe care trebuie să le îndeplineasca cercetarea științifică

Obiectivele si scopul cercetarii sa fie clar definite

Planul activitatii de cercetare sa fie intocmit astfel incat sa duca la atingerea obiectivelor

Datele sa fie verificate pentru corectitudine

Metode adecvate de analiza a datelor iar analiza sa fie corecta

Concluziile cercetarii sa fie in conformitate cu rezultatele analizei; fac trimitere la obiective si scop

Cercetatorul: competent si onest